

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

---

19 листопада 2018 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 79

Державною судовою адміністрацією України на адресу апеляційних судів, місцевих адміністративних та господарських судів, територіальних управлінь ДСА України надіслано листи №15-14040/18 від 01.08.2018 р., №15-17388/18 від 13.09.2018 р. щодо сканування матеріалів судових справ та підключення модуля «Автоматизований розподіл».

У вказаних листах Державною судовою адміністрацією України було зазначено про необхідність обов'язкового сканування всіх судових справ (матеріалів), що надходять до суду після 01 вересня 2018 року (нових справ), а також всіх матеріалів судових справ, по яких відкриті провадження (які перебувають на розгляді у суддів) та які плановано не будуть розглянуті по суті до 01 грудня 2018 року, включаючи справи, по яких провадження тимчасово зупинені, для подальшого їх експортування в автоматизовану систему документообігу суду з метою запровадження створення та ведення справи в електронній формі в межах впровадження підсистеми електронного суду.

Аналогічні вимоги доведени до всіх місцевих загальних судів України листами відповідних територіальних управлінь ДСА України в областях.

Зазначені листи ДСА України та її територіальних управлінь викликали численні звернення до Ради суддів України від голів судів, суддів, зборів суддів з приводу ряду проблемних питань, що стосуються запровадження підсистеми електронного суду в цілому, та поставлених завдань щодо сканування матеріалів судових справ – зокрема.

Узагальнений зміст зауважень судів зводився, зокрема, до того, що на момент надходження до судів зазначених вище листів ДСА України та її територіальних управлінь в областях у судів відсутнє достатнє методичне, матеріально-технічне та кадрове забезпечення для виконання поставлених завдань. Питання щодо реальної потреби у залученні додаткового кадрового потенціалу і матеріальних ресурсів для належної організації роботи судів в нових умовах Державною судовою адміністрацією України не з'ясовано, навчання працівників апарату суду та суддів з питань роботи в підсистемі

«Електронний суд» не проведено, а база сканування, визначена зазначеними вище листами ДСА України, є не виправдано широкою та не відповідає вимогам процесуального законодавства, яке набере чинності одночасно з початком роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС).

Окремо зверталася увага на необхідність забезпечення відповідності умов праці як працівників апарату, так і суддів в підсистемі «Електронний суд» санітарно-гігієнічним вимогам до організації роботи з візуальними екранними пристроями.

У зв'язку з надходженням зазначених звернень судів, якими акцентовано увагу на проблемних організаційних питаннях запровадження підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС, Радою суддів України 12 жовтня 2018 року проведено спільну нараду із заступником голови ДСА України Чорнуцьким С.П. та в.о. генерального директора ДП «ІСС» Дубинко Д.О., до відома яких доведено наявність невирішених питань організаційного характеру, а також доручено з'ясувати реальну потребу судів України у кадровому та матеріально-технічному забезпеченні з метою своєчасного запровадження ЄСІТС, організувати проведення навчань працівників апарату суду та суддів з питань роботи в підсистемі «Електронний суд». Також, ДСА України було рекомендовано відкоригувати базу сканування, визначену листом №15-17388/18 від 13.09.2018 р., у бік її зменшення (з урахуванням вимог Перехідних положень Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України) - тобто, привести запропоновану базу сканування у відповідність до вимог процесуального законодавства, що набере чинності одночасно із запровадженням ЄСІТС.

26 жовтня 2018 року відбулася чергова робоча нарада Ради суддів України та відповідальних осіб ДСА України, ДП «ІСС» з цього приводу.

За результатами обговорення на засіданні Ради суддів України 01 листопада 2018 року проблемних питань запровадження підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС, уповноважені особи ДСА України не заперечували наявності ряду невирішених організаційних питань, невідповідності запропонованого листом ДСА України №15-17388/18 від 13.09.2018 р. обсягу бази сканування (суцільним порядком всіх справ, які надходять з 01 вересня 2018 року) реальним технічним та кадровим можливостям судів України, а також потребам запровадження роботи ЄСІТС з 01 січня 2019 року в тестовому режимі. За пропозицією заступника голови ДСА України Чорнуцького С.П. прийняття рішення Ради суддів України з вказаного питання було відкладено до 19 листопада 2018 року. До цього часу Державній судовій адміністрації України надано можливість самостійно вирішити проблемні організаційні питання, а також підготувати свої пропозиції до наступного засідання Ради суддів України.

Уповноваженими для проведення спільних консультацій з цих питань визначено члена Ради суддів України Чорну В.В. та заступника голови ДСА України Чорнуцького С.П.

Листом № 15-22252/18 від 02.11.2018 р. «Про сканування матеріалів судових справ», надісланим апеляційним судам, місцевим адміністративним та господарським судам, територіальним управлінням ДСА України за результатами засідання Ради суддів України 01 листопада 2018 року, Державна судова адміністрація України повідомила про зменшення бази сканування (зокрема, зазначила, що скануванню підлягають лише ті справи, які мають наступні ознаки одночасно: перебувають у провадженні суду або надходять до суду після 01.11.2018 року, підлягають оскарженню, винесення остаточного рішення по справі не відбудеться або строк оскарження такого рішення не сплине до 01 січня 2019 року). Крім того, цим же листом повідомлено, що сканування судових справ необхідно здійснювати поступово, в залежності від можливостей суду щодо наявного технічного та іншого забезпечення.

Також, в процесі консультацій між Радою суддів України та ДСА України досягнуто розуміння щодо подальшого обмеження бази сканування у певних випадках (зокрема, у зв'язку з необхідністю дотримання вимог кримінально-процесуального законодавства щодо розгляду судових справ та матеріалів з обмеженим доступом, в тому числі матеріалів негласних слідчих дій); необхідності надання Державною судовою адміністрацією України рекомендацій судам щодо оптимального порядку сканування та його технічних особливостей, який має бути уніфікованим; прискорення надання до Ради суддів України для ознайомлення та проведення консультацій проекту Положення про ЄСІТС (що є обов'язковою процедурою згідно вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів», яка передуює його затвердженню Вищою радою правосуддя); інформування Ради суддів України про план організаційних заходів, етапів впровадження ЄСІТС та стану її запровадження.

Окремо досягнуто згоди стосовно необхідності до початку роботи підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС облаштувати робочі місця суддів в залах судових засідань (персональні комп'ютери або ноутбуки/планшети, принтери, сканери), а також організувати та провести навчання суддів і працівників апарату суду роботі з цією підсистемою.

Отже, на даний час між Радою суддів України та ДСА України узгоджено шляхи подальшого вирішення проблемних організаційних питань забезпечення запровадження підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС.

При цьому, Рада суддів України зазначає, що наявність певних організаційних проблем у цьому питанні жодним чином не ставить під сумнів необхідність запровадження інноваційних електронних технологій до процесу судочинства, адже останні повинні забезпечити оперативність

документообігу, належну комунікацію з учасниками процесу, скорочення витрат на судочинство та забезпечення єдності судової практики.

В свою чергу, Державна судова адміністрація України зобов'язана забезпечити необхідні умови (нормативні, матеріальні, кадрові) до початку функціонування цієї підсистеми.

Так, у відповідності до вимог статті 151 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Державна судова адміністрація України покликана здійснювати організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальними кодексами передбачено, що в судах України має бути забезпечено функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС).

Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» №2147-VIII від 03.10.2017 передбачено запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка починає функціонувати через 90 днів з дня опублікування Державною судовою адміністрацією України у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади оголошення про створення та забезпечення функціонування ЄСІТС.

Вимогами процесуального законодавства в новій редакції (Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України) передбачено, що суд проводить розгляд справи за матеріалами судової справи в електронній формі. Процесуальні та інші документи і докази у паперовій формі не пізніше трьох днів з дня їх надходження до суду переводяться у електронну форму та долучаються до матеріалів електронної судової справи в порядку, визначеному Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

Крім того, змінами у процесуальні кодекси господарської, цивільної та адміністративної юрисдикцій в частині запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, зокрема, передбачено викладення судових рішень та виконавчих листів в електронній формі з використанням ЄСІТС шляхом заповнення відповідних *форм* процесуальних документів, передбачених Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, а також проведення розгляду справи за матеріалами судової справи в електронній формі.

Окремо Законом України «Про судоустрій і статус суддів України» визначено, що Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему затверджується Вищою радою правосуддя за

поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України (частина 7 статті 15-1 Закону).

Отже, законодавцем визначено якісно новий процесуальний порядок проведення судового розгляду справ за матеріалами судової справи в електронній формі, запровадження якого прямо пов'язано з початком функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, передумовою чого є виконання ряду обов'язкових вимог (проведення Державною судовою адміністрацією України консультацій з Радою суддів України щодо змісту Положення про ЄСІТС, внесення подання до Вищої ради правосуддя, затвердження Положення про ЄСІТС Вищою радою правосуддя, опублікування Державною судовою адміністрацією України у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади оголошення про створення та забезпечення функціонування ЄСІТС).

На даний час Державною судовою адміністрацією України подання про затвердження Положення про ЄСІТС до Вищої ради правосуддя не внесено, передбачених законом обов'язкових консультацій з Радою суддів України з цього питання не проведено, відповідне оголошення у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади – не опубліковано.

Таким чином, дата початку запровадження роботи ЄСІТС та її підсистеми «Електронний суд» наразі залишається невідомою.

За викладених обставин, Державній судовій адміністрації України необхідно у найкоротші терміни проінформувати Раду суддів України про план організаційних заходів та етапів впровадження ЄСІТС (в тому числі її підсистеми «Електронний суд»), а також пришвидшити надання до Ради суддів України проекту Положення про ЄСІТС для проведення відповідних консультацій, передбачених Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Також, вбачається за доцільне запропонувати Комунікаційному комітету системи правосуддя на своєму черговому засіданні обговорити хід підготовки до запровадження ЄСІТС та її підсистеми «Електронний суд», а також визначитися з обсягом справ, що підлягають скануванню (зокрема, щодо кримінальних справ, оскільки чинним Кримінальним процесуальним кодексом України, на відміну від інших процесуальних кодексів, не передбачено можливості розгляду судом електронних кримінальних справ після запровадження ЄСІТС).

За інформацією Державної судової адміністрації України, необхідність сканування судових справ до початку запровадження ЄСІТС обумовлена необхідністю запровадження тестового режиму експлуатації підсистеми «електронний суд» ЄСІТС, який планується розпочати з 01 січня 2019 року. Повноцінне тестування цієї підсистеми передбачає функціонування програмного продукту в реальних умовах експлуатації та навантаження, із залученням всіх користувачів.

Нормативного обов'язку такого сканування на даний час не існує, оскільки перехідними положеннями процесуальних кодексів України (ЦПК, ГПК, КАС) прямо передбачено, що справи, розгляд яких *розпочато та не завершено* за матеріалами у паперовій формі до початку функціонування ЄСІТС, *продовжують розглядатися за матеріалами у паперовій формі*. За наявності технічної можливості *суд може* розглядати таку справу за матеріалами в електронній формі.

Отже, всі справи, розгляд яких розпочато за матеріалами у паперовій формі та не буде завершено до початку функціонування ЄСІТС, розглядаються у паперовій формі, а їх розгляд в електронній формі після початку роботи ЄСІТС *є правом, а не обов'язком суду*.

З огляду на це, до надання роз'яснень з цього питання Комунікаційним комітетом системи правосуддя, судам слід враховувати роз'яснення, надані Державною судовою адміністрацією України в листі № 15-22252/18 від 02.11.2018 р. «Про сканування матеріалів судових справ», зокрема, щодо поступового здійснення сканування в залежності від наявного технічного та іншого забезпечення суду, та виходячи з обмеженої бази сканування, визначеної цим листом.

Водночас, Державній судовій адміністрації після визначення реальної потреби у матеріально-технічному та кадровому забезпеченні судів України необхідно якнайшвидше вирішити ці питання, що необхідно для виконання завдань, пов'язаних з подальшим переведенням судових справ в електронну форму; забезпечити організацію та проведення навчання працівників апарату та суддів; розробити вимоги до робочого місця суддів при роботі в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС (зокрема, щодо розгляду судових справ за матеріалами в електронній формі) та працівників апарату, забезпечити приведення умов їх праці в цій підсистемі у відповідність до вимог законодавства з охорони праці, безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями, санітарно-гігієнічних вимог до організації роботи з візуальними дисплейними пристроями, тощо. Наявні нормативні документи, серед іншого, передбачають обов'язок роботодавця забезпечити за рахунок тривалості робочого дня регламентованих перерв для відпочинку, забезпечення за рахунок роботодавця проведення періодичних медичних оглядів працівників, що тривалий час працюють з екранними пристроями, дотримання технічних вимог безпеки до екранних пристроїв (забезпечення їх відповідності певним технічним вимогам), та інші додаткові вимоги.

Враховуючи, що робота в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС (а саме, вивчення та розгляд судових справ за матеріалами в електронній формі) потягне за собою істотну зміну умов праці, окремо слід дослідити питання щодо наявності нормативно закріплених медичних протипоказань з боку

органів зору та інших загальних (соматичних) протипоказань для тривалої роботи протягом робочого дня з екранними пристроями.

Заслухавши та обговоривши висновок члена комітету з питань організаційно-кадрової роботи судів, органів суддівського самоврядування Ради суддів України Чорної В.В., позицію щодо окреслених проблемних питань заступника голови Державної судової адміністрації України Чорнуцького С.П., Рада суддів України, -

ВИРІШИЛА :

Рекомендувати Державній судовій адміністрації України:

1) до 01 грудня 2018 року проінформувати Раду суддів України про план організаційних заходів та етапів впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та стан її запровадження;

2) прискорити надання до Ради суддів України для ознайомлення та проведення консультацій проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, що передує його затвердженню Вищою радою правосуддя згідно вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;

3) завершити визначення реальних потреб судів України у матеріально-технічному та кадровому забезпеченні, в тому числі щодо облаштування робочих місць суддів в залах судових засідань (персональні комп'ютери або ноутбуки/планшети, принтери, сканери), а також вжити заходи щодо забезпечення цих потреб до початку запровадження підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС;

4) організувати та провести сертифіковані навчання суддів, працівників апарату судів з роботи в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС;

5) підготувати та направити судам України уніфіковані рекомендації щодо оптимального порядку сканування судових справ, формату сканування, його технічних особливостей, а також розробити та довести до їх відома класифікатор найменувань відсканованих документів судових справ;

6) визначитися з обмеженням бази сканування (зокрема, у зв'язку з необхідністю дотримання вимог кримінально-процесуального законодавства щодо розгляду судових справ та матеріалів з обмеженим доступом, в тому числі матеріалів негласних слідчих дій), про що повідомити суди окремим листом;

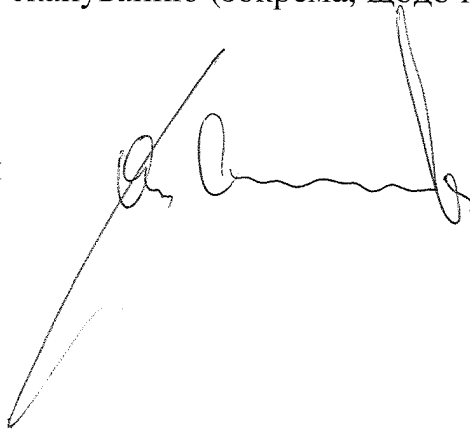
7) розробити вимоги до робочого місця судді при роботі в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС, привести нормативні документи щодо умов праці суддів та працівників апарату судів у відповідність з вимогами безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями (візуальними дисплейними терміналами) та відповідними нормами трудового законодавства;

8) при затвердженні штатного розпису новоутворених окружних та апеляційних судів включити в штатні одиниці працівників апарату до функціональних обов'язків яких буде віднесено технічне наповнення баз даних ЄСІТС.

Про прийняте рішення повідомити Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та запропонувати долучитися до подальших обговорень проблемних питань запровадження окремих підсистем та модулів Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.

Запропонувати Комунікаційному комітету системи правосуддя на своєму черговому засіданні обговорити хід підготовки до запровадження ЄСІТС та її підсистеми «Електронний суд», а також визначитися з обсягом справ, що підлягають скануванню (зокрема, щодо кримінальних справ).

**Голова
Ради суддів України**

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'O.S. Tkachuk', written over a faint, large, stylized watermark or background mark.

О.С. Ткачук